

Slab zrak nad Ljubljano

V občinah nimamo samoupravnih interesnih skupnosti za varstvo zraka

Vsi vemo, da je zrak nad Ljubljano večkrat prekomerno onesnažen. Obveščajo nas tudi o alarmih, ki jih ne jemljemo preveč resno.

KURIŠČA, PROMET, INDUSTRIJA

Kdo onesnažuje ljubljanski zrak? Kurišča, promet in industrija. V naše ozračje izpuščajo naslednje strupene pline: žveplov dvokis (SO₂), dušikove okside (NO_x), ogljikov monoksid (CO), svinec (Pb), v industrijskih predelih pa še težke kovine in flouride.

V Ljubljani merimo načrtno in vsak dan le koncentracijo žveplovega dioksida v kubičnem metru zraka. Še dovoljena povprečna dnevna koncentracija žveplovega dvokisa znaša 0,300 miligramov tega plina v kubičnem metru zraka. Še dovoljena polurna koncentracija pa znaša 0,750 miligramov žveplovega dvokisa v kubičnem metru zraka.

ALARM TREH STOPENJ

In kdaj pride do alarma? Do alarma I. stopnje pride, če je trikrat zapored polurna koncentracija žveplovega dvokisa

večja od 1,2 miligramov v kubičnem metru zraka, do alarma II. stopnje, če znaša ta koncentracija več kot 2 in do alarma III. stopnje, če znaša koncentracija tega plina več kot 3 miligramov v kubičnem metru zraka. Alarm prve stopnje razumemo kot priporočilo, alarm druge stopnje kot omejitev, alarm tretje stopnje pa kot prepoved.

Odlok o uveljavitvi izrednih ukrepov (vse tri stopnje alarmov) izda v Ljubljani mestni izvršni svet na predlog mestske službe Meteorološkega zavoda Slovenije ali mestne sanitarne inšpekcije.

ALARM I. STOPNJE – PRIPOROČILO

Poglejmo, kaj pravijo priporočila I. stopnje. Med drugim svetujejo prebivalcem, naj ne zračijo stanovanjskih prostorov, naj ljudje s kroničnimi boleznimi dihal in srca, otroci in starejši ljudje ne hodijo ven, priporočajo, da bi vsi, ki ogrevajo svoje domove s slabim premogom ali olji, prešli na kuriva, ki zrak manj onesnažujejo (elektrika, plin, bolj kvaliteten premog ali olje). Priporočajo tudi, da bi zmanjšali promet z motornimi vozili. Vsega tega pa se Ljubljančani prav malo držimo, še posebno nas je težko spraviti iz jeklenih konjčkov.

Za nameček v Ljubljani nimamo niti ene same občinske SIS za varstvo zraka, čeprav bi že morale biti ustanovljene in delati s polno paro!

KAKO DO ČISTEGA ZRAKA?

Kaj pa potrebujemo za čistejši zrak? Predvsem bi morali širiti toplarisko omrežje tudi na individualne hiše in predvsem večja naselja (Savsko naselje), kjer še nimajo centralnega ogrevanja; bolje izolirati zgradbe; ogrevati več s plinom in elektriko, s kvalitetnejšimi olji in premogom. Predvsem pa bi morali boljše vrste kuriv uporabljati v vseh individualnih kuriščih, ki imajo nizke dimnike, slabša kuriva pa bi lahko uporabljala le toplarna, ki ima visok dimnik in čistilne naprave.

KAJ PA IZPUŠNI PLINI?

Ljubljanski odlok o varstvu zraka predvideva tudi alarm za

Dobri dve leti bo že, kar smo dobili zakon o obveznem vgrajevanju varnostnih pasov v naše štirikolesnike. Danes, prve dni novega leta, pa stojimo osupli nad podatki o številu mrtvih v Sloveniji v letu 1978. Številka je grozljiva, rekord pa največji doslej.

Po grobih izračunih je na naših republiških cestah umrlo po uradnih podatkih 723 ljudi, po neuradnih pa še mnogo več, tako lahko računamo s 760 žrtvami. Kaj to pomeni? Odgovorov bi lahko naštel celo vrsto, vendar se bomo omejili na enega, ki je med našimi vozniki manj poznan in priznan, čeprav ga prometni strokovnjaki navajajo skoraj vsak dan. Gre za preprosto napravo, imenovano varnostni pas.

Strokovnjaki po vsem svetu in tudi pri nas so izračunali, da dosledno privesovanje z varnostnim pasom pri velikem številu težkih prometnih nesreč preprečuje najhujše – smrt in nepopravljive poškodbe. V deželah z večjo prometno kulturo in disciplino kot pri nas, denimo na Švedskem in na Finskem, so izračunali, da se je število smrtnih žrtev na račun obveznega privesovanja z varnostnim pasom zmanjšalo celo za 50 do 80 odstotkov. Podatek je dovolj zgovoren in ne potrebuje komentarja. Kljub mnogim prepričanem in pihanju na dušo vozečega občinstva pri nas na tem področju nismo kaj prida dosegli. Vsako prepričanje je bilo kot bob ob steno. Po podatkih sveta za preventivo SRS in na podlagi analiz prometnih ne-

sreč smo ugotovili, da se le 11 odstotkov voznikov in njihovih sopotnikov na sprednjih sedežih stalno privesuje z varnostnim pasom in vse kaže, da ta odstotek tudi v bodoče ne bo bistveno večji. Če se sprašujemo po vzrokih neprivesovanja, moramo na prvo mesto postaviti nekakšno ležernost in že na neumnost meječo malomarnost, pa osebno nedisciplino in nenazadnje občutek utesnjenosti za volanom.

Obmetavanje z belim kruhom

Zakaj so nam varnostni pasovi v avtomobilih le za okras?

Če bi vse ki jih danes ni med nami – nekako 600 bi jih lahko naštel v letu 1978 – ponavljam, ki jih danes ni več med nami zato, ker se niso privesovali z varnostnim pasom, bi bili nemara njihovi odgovori bolj prepričljivi kot vse drugo. No, poleg tega pa so dovolj prepričljive zgodbe paraplegikov v invalidskih vozičkih, ki bi še danes lahko lahkih nog hodili okrog, če bi bili takrat, ko

je počilo, privezani z varnostnim pasom.

Varnostni pas ni univerzalno zaščitno sredstvo proti nesrečam, niti ni čudežni ključek do varne vožnje, je pa vsekakor med najcenejšimi sredstvi, ki v danem položaju ob dani kritični situaciji lahko prepreči najhujše. Sploh pa je varnostni pas smešno poceni, če pomislimo, da lahko reši človeško življenje, družino pred tragedijo in družbo pred izgubo dragocenega člana.

Zgostimo se, ko vidimo, kako se v natlačenih avtomobilih vozijo neprivesani ljudje po natlačenih cestah, varnostni pasovi pa kot v posmeh bingljajo na svojih obešalnikih. To je vendar isto kot obmetavanje z belim kruhom, obmetavanje, ki ni preprosta šolska zabava, pač pa silno nevarna igra podobna ruski ruleti.

Dolgo še pričakujemo zakon o obveznem privesovanju z varnostnim pasom, ki nam ga iz leta v leto obljubljajo. Med prvimi, ki so v javni razpravi o novem zveznem temeljnem zakonu o varnosti cestnega prometa kategorično zahtevali obvezno privesovanje, sta prav naš republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in Avtomoto-zveza Slovenije pa še kdo.

Zakon bo prav gotovo močno zavrl nepretrgano karavano neprivesanih, ki zdaj nemoteno patrolirajo po naših cestah, se nasaja na volane in razbija glave ob vetrobranskih steklih.

TADEJ BRATOK

previsoko koncentracijo dušikovih oksidov (NO_x), ki jim pravimo preprosto tudi izpušni plini, saj jih v pretežni meri povzročajo vsa motorna vozila. Po lanskoletnih meritvah (v Ljubljani le za Bežigradom) bi alarm zaradi prevelike koncentracije teh plinov lahko sprožili vsak jassen zimski večer in čisto tudi jutraj.

Pa tega ne počno! Zakaj? Meteorološki zavod Slovenije ni imel in še vedno nima urejenih naprav za merjenje izpušnih plinov, ker jim manjka 150 tisoč dinarjev!

Čas bi torej bil, saj nad slabim zrakom vsi jadikujemo, da bi vsak zase in vsi skupaj skrbeli za čistejši zrak, predvsem pa moramo od neuspešnega (vsaj do sedaj) samoupravnega sporazumevanja na področju zraka končno preiti k akciji!

N. Ž.

Radio Glas Ljubljane

Radio Glas Ljubljane poslušajte vsak delavnik od 16. do 19. ure na srednjem valu 241,5 metra – 1242 kHz in UKV 89,3 mHz. Spored preberite v Dnevniku in Delu. Telefon radia Glas Ljubljane: 325-494, v studiu 261-876.

7. KAJUHOV MEMORIAL NA KODELJEVEM

Najbolj množični pingpong

Izkušnje iz preteklih let so vplivale, da je namiznoteniški klub Kajuh-Slovan že leta 1978 pričel s pripravami na tradicionalno moščansko, po obsegu in kvaliteti pa slovensko oziroma kar jugoslovansko in mednarodno namiznoteniško športno in politično manifestacijo – 7. KAJUHOV MEMORIAL v namiznem tenisu, ki bo od 13. do 15. aprila 1979 v športnem parku Kodeljevo v Ljubljani.

Pokrovitelj prireditve bo tudi letos predsednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje Marjan Moškrič.

Dosedanja udeležba tekmovalcev – lani je nastopilo čez 800 rekreativcev in vrhunskih športnikov – kaže, da je postala ta namiznoteniška prireditev zelo priljubljena. Zato pričakuje organizator 7. Kajuhovega memoriala nov rekord v udeležbi.

Poleg povečanja števila udeležencev v skupini rekreativcev bo z mednarodno udeležbo – vabljeni so vrhunske ekipe iz Avstrije, ČSSR in ZRN ter reprezentanci zamejskih Slovencev iz Avstrije in Italije – popeseren in razširjen tudi vrhunsko športni del prireditve.

namiznoteniški klub Kajuh

Udeleženci 7. Kajuhovega memoriala bodo nastopali na 30 mizah in bodo v povprečju igrali nepretrgoma 40 ur v naslednjih 22 disciplinah:

VRHUNSKI ŠPORT

EKIPNO:

pionirji
mladinci
člani
pionirke
mladinke
članice

POSAMEZNO:

mlajši pionirji
starejši pionirji
mladinci
člani
mlajše pionirke
starejše pionirke
mladinke
članice

REKREACIJA

EKIPNO:

člani
članice

POSAMEZNO:

člani
mlajši veterani
starejši veterani
članice
mlajše veteranke
starejše veteranke

NTK Kajuh-Slovan vabi vse igralce namiznega tenisa, ki delujejo v okviru ŠŠS, TOZD, KS, HS in posameznike, kakor tudi vse klube in društva, ki goje vrhunski šport, da se udeležijo te edinstvene namiznoteniške prireditve v Sloveniji in Jugoslaviji.

Podrobnejše informacije lahko dobite vsak četrtek od 18. do 20. ure v klubski pisarni v Ljubljani, Koblarjeva 34, oziroma v istem času po telefonu št. 061 42-494.

JANKO PUČNIK

60 LET MLADINSKE KOMUNISTIČNE ORGANIZACIJE

SKOJ – vzpodbuda za sedanje in prihodnje generacije

Letos bomo proslavili 60. obletnico SKOJ-a, ki je s svojim bojem, junaštvom in revolucionarnim delom vzpodbuda za sedanje in prihodnje generacije mladih. Ustanovljen je bil v času novih družbeno-konomskih in političnih okoliščin, ki so kovala mladino, da je z udeležbo v NOB pisala najslavnejše strani naše zgodovine.

Od 10. oktobra 1919, ko so se zbrali delegati različnih mladinskih skupin v Zagrebu in imeli mladinski kongres, znan kot ustanovni kongres SKOJ-a, pa vse do ustanovitve »Crvene zastave« – glasila, ki se je pojavil v decembru istega leta in do prvega kongresa SKOJ-a aprila 1920 v Beogradu je bila mladinska komunistična organizacija enotna, vdana in imela jasno opredeljene cilje. V času po letu 1920, najhujšem terorju in pritisku buržoaznega prisilnega aparata z znano Obznanom, so se v mladinski organizaciji pripravljali na javno delovanje preko obstoječih oziroma dovoljenih društev. V tem času prihaja do izraza frakcionastvo, ki je cepilo partijo in jo slabilo. Zato je toliko bolj pomemben nastop Titove revolucionarne linije in v Zagrebu 1928, ki je poudarila enotnost partije in tesno zvezo med partijo in delavskim razredom. SKOJ je z vsemi silami podprl protifrakcionaško linijo Josipa Broza.

Po znanem državnem udaru kralja Aleksandra se pričena obdobje šestojanuarske diktature, hkrati tragično in neponovljivo veličastno za revolucio-

narje SKOJ-a. Kronike teh let opozarjajo na številne smrtno obsodbe in poboje brez obsodb. Med žrtvami krvavega terorja je bilo tudi sedem legendarnih sekretarjev SKOJ-a. Sedem navdušenih borcev za stvar delavskega razreda, sedem mladincev, ki so šli skozi težko in surovo šolo življenja in boja, sedem neomahljivih borcev za zmago socializma v naši deželi.

Močni odpori diktaturi so prišli tudi z univerz. Bistveno je, da so študentje-komunisti vodili večino skojevskih celic in bili zelo angažirani pri širši obnovi oziroma uveljavitvi SKOJ-a. Množične demonstracije v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani so rezultati široke fronte delovanja mladincev z univerz.

V letih do druge svetovne vojne so se mladi reorganizirali predvsem leta 1937, ko je stopil na čelo ZKJ Josip Broz Tito. Josip Broz je posvetil največjo pozornost mladinskemu gibanju in se z Ivo Lola Ribarjem dogovoril o reorganizaciji SKOJ-a, da bi le-ta čimprej postal množična organizacija.

Tito je pisal pokrajinskemu komiteju v Zagrebu: »Mladina mora pri svojih prizadevanjih čutili podporo z vaše strani. Mladina je bojevita, polna elana in energije. Svojo energijo in svoj polet hoče pokazati v bojih in akcijah. Izkoristite, tovariši, to bojevitost mladine, usmerite jo v pozitivno smer!«

Tako je SKOJ stopil na novo pot. V boju za mladinske množice se je pripravljati tudi na spopad

s fašistično golaznijo, ki je širila svoje kremplje po uspavani Evropi.

Teško bi bilo z nekaj besedami opisati vsa junaštva mladih v NOB kot tudi v povojni izgradnji naše domovine, pa to ni namen tega razmišljanja. Želel sem, da se mladi spomnimo najtežjih pogojev delovanja, s katerim so naši vrstniki želi uspeh in zmago.

Lansko leto smo imeli mladi republiški in zvezni kongres. V resolucijah je zapisano, kaj vse moramo izpolniti, toda včasih so nam te naloge le meglene usmeritve, v katerih se mladi iz tovarn, krajevnih skupnosti in šol ne znajdemo.

Jasno smo opredelili, da je naša organizacija združevalka in izpolnjevalka interesov mladih, pred očmi pa moramo imeti, tudi visoko moralo in pripravljenost na odpoved in žrtve, iskreno tovarišstvo in veliko vzajemno zaupanje, če bi nastopila taka situacija, zgrabiti za orožje in ponoviti epopeje Kozare in Neretve. Toda besede se morajo uresničiti, zato skušajmo že danes v svoji sredini narediti korak naprej v socialistični revoluciji. To ne pomeni, da moramo sestankovati in politizirati, ampak se boriti za izpolnjevanje interesov mladih in sredine, v kateri živimo in delamo. Ti interesi pa so zelo

konkretni in takšno mora biti tudi njih izpolnjevanje. Z doslednim odnosom do sprejetih dogovorov in akcij bomo mladi dejansko eden od spodbujevalcev samoupravne države.

V letošnjem letu bi predvsem morali poudariti boljše povezovanje med mladimi v združenem delu in šolah v sklopu krajevnih skupnosti. Morali bi širše poseči v različne družbene organizacije in društva ter se posvetiti problemom kulture, športa in mladinskega turizma. To so dejavnosti, ki vključujejo množice mladih.

Letos imamo mladi prvič možnost, tako v zgodovini kot na svetu, da preko svojih delegatov vplivamo na sistem izobraževanja in usposabljanja. Ne bodimo ovce in odkrito povejmo pripombe in pomisleke, ki jih imamo polne malhe, ko razpravljamo o teh problemih med seboj. Mladi v združenem delu moramo reševati vprašanja stanovanjske politike, pripravništva in kadrovske politike nasploh kot tudi doseči, da prevzamemo odgovorne naloge, pri katerih bomo dokazali pridobljeno znanje in svoje sposobnosti.

»Za našo lepšo sedanost in bodočnost, kakršno si želimo, smo že izbojevali odločilne bitke. Toda nikoli, tako je zapisano v programu Zveze komunistov in je tudi sporočilo Marksovega nauka, se ne moremo zadovoljiti z doseženim, ampak moramo pogumno naprej k tistemu, ki je še boljše in naprednejše, svobodnejše in bolj človeško...«

JANKO PUČNIK